

Přehlídka venkovských divadelních souborů Středočeského kraje 1989

Milan Strotzer

Program přehlídky

Kulturní dům Libice n. C. – 1. část – 13. až 15. dubna 1989

Soubor ZK ROH Sklářny Kavalier Sázava

Pavel Žemlička, Zdeněk Bubník - Husitský mariáš

Soubor K. J. Erbena SKP Žebrák

John Boynton Priestley – Nebezpečná křižovatka

Soubor JZD SKP Bystřice u Benešova

Ludvík Němec – Tenkrát v Mykénách

Sdružený klub pracujících Žebrák – 2. část – 19. až 22. dubna 1989

Soubor Vojan SKZ Libice n. C.

Jan Makárius – Tři bílé šípy

Soubor Přemysl MěstKS Jílové u Prahy

Oldřich Daněk – Sen smíchovské noci

Soubor Klubového zařízení MNV Dolní Kralovice

Georg Bernard Shaw: Čokoládový hrdina

Tylovo divadlo OB Ořechov u Brna /host přehlídky/

Josef Kajetán Tyl – Nové Amazonky aneb Ženská vojna

XXI. ročník krajské přehlídky venkovských divadelních souborů Středočeského kraje se v roce 1989 neuskutečnil v obou tradičních místech z důvodu potřebné technické rekonstrukce divadla ve Žlebech. Žlebskou část přehlídky bylo proto zapotřebí realizovat v jiném místě. To se podařilo díky pochopení vedoucího Sdruženého klubu pracujících Františka Lorence a dalších spoluorganizátorů z Žebráku, jakož i díky pochopení institucí v okresním městě v Berouně. Nutno hned přičinit, že přehlídka tak získala nejen technicky dobře vybavenými hracími prostory a pěkným prostředím žebráckého klubu pracujících, ale i díky letité zkušenosti z pořádání Erbenova Žebráku a příkladné organizační činnosti,

jejíž hlavní premisou jsou vyprodaná a zaplněná hlediště.

Z výše uvedeného programu lze na první pohled vysledovat pestrý dramaturgický záběr. Při bližším seznámení pak i pozoruhodnost v tom, že dvě z her, které byly na přehlídce uvedeny, byly napsány jako povodní hry členů souborů. Jsou jimi Husitský mariáš Pavla Žemličky a Zdeňka Bubníka a hra Ludvíka Němce Tenkrát v Mykénách.

Husitský mariáš čerpá námět z neslavné kapitoly naší národní historie, jakou byla situace bitvy u Lipan. Autoři se nechali inspirovat hrami Voskovce a Wericha. Tato inspirace je zjevná pokud jde o formu a strukturu hry. Z hlediska obsahového se však autoři poněkud se zdrojem inspirace rozcházejí. Jejich dva hlavní protagonisté a průvodci dějem nejsou ony v jádru zdravé lidové postavy, které svým jednáním straní lidskosti a zdravému rozumu ve prospěch všech, nýbrž splývají v jedno s těmi, kdož své jednání podřizují osobnímu prospěchu. Společensko-kritické téma o rozkladu revolučního hnutí korupcí, které hra obsahuje, se tak na jedné straně vyostřuje, neboť kromě více méně ireálné postavy nazvané Kateřina Osud, není ve hře postavy, která by nebyla zavlčena do osidel korupce. Na druhé straně chybí výraznější element, který by rozporoval zobrazované negativní jevy. Kateřina Osud takovým elementem v inscenaci není. Odtud vychází a inscenací, jejímž režisérem je František Círka, se prohlubuje problematické traktování nejedné situace a postavy, zvláště např. postavy Prokopa Holého. Největším problémem inscenace je však stylová a žánrová nejednotnost. Mezi nejedním velice pěkným hereckým výkonem herecky dobře vybaveného kolektivu upoutal Pincek Milana Chocholy (cena)

Hra L. Němce **Tenkrát v Mykénách** je inspirována starou řeckou bájí o návratu mykénského krále Agamemnona po dobytí a zničení Tróje. Autor hry zachovává základní dějová fakta antického příběhu, zároveň však využívá prostoru, který poskytuje hlavní téma antické látky – totiž nesouhlas mladé generace s praktikami a morálkou otců – k nenásilnému posunu výkladu dramatických postav i smyslu jejich střetnutí směrem k současnosti. Tato skutečnost je na Němcově autorském pokusu velmi cenná. Její konkrétní autorská realizace potřebuje zestručnění tam, kde se opakují zbytečně věci již jednou řečené, či kde z obavy z divákovy neznalosti antických reálií věnuje příliš mnoho pozornosti jejich vysvětlení. Vyřešením tohoto problému škrty by bezesporu získala inscenace rychlejší spád, větší napětí i možnost ostřejšího vyhocení základního konfliktu mezi Orestem, Aigistem a Agamemnonem. Úpravy v uvedených intencích by měly zároveň podnitit režijní práci L. Němce k živějšímu obrazovému ztvárnění, aniž by co ubraly z tradičního důrazu souboru na

mluvené slovo. Patrně by to prospělo k potlačení poněkud akademického působení celé inscenace, jejíž závažné společenské poselství je i bez uvedených úprav zcela čitelné.

Vzhledem k celkové současné situaci v oblasti dramaturgie i inscenační praxe venkovských divadelních souborů jde u obou autorských pokusů o výsledek vymykající se běžnému přístupu k divadelní práci. Bystřičtí však došli v inscenačním tvaru o kus dál a po právu získali cenu za nejlepší inscenaci přehlídky. K té se připojily i další - cena L. Němcovi za autorskou práci a cena Martině Konvalinkové za ztvárnění role Věštkyňe Kassandry.

Nad průměr letošní přehlídky se dostala i inscenace souboru ze Žebráku (cena za inscenaci). Výsledek jeho práce potvrdil známou skutečnost, že volba kvalitní dramatické předlohy je polovinou úspěchu. Ten také podpořilo scénografické řešení režiséra Fr. Lorence (cena) i herecké práce většiny protagonistů hry, mezi nimiž dominovaly výkony Jana Adamce v roli Stantona (cena za nejlepší mužský herecký výkon a Libuše Váňové v roli Fredy (cena).

Slušného výsledku se na nelehkém a problematickém textu dopracoval soubor z Jílového u Prahy. Soubor pod režijním vedením Jaroslava Kypty a za pomoci profesionálního herce Jiřího Hromady dokázal odhalit úskalí textové předlohy, pro diváka přehledně zpracovat příběh hry i sdělit její hlavní myšlenkové poslání. Problémy inscenace se ukázaly zejména v neujasnění žánru, ale i v odlišení podstatného od nepodstatného a v ne zcela přesné stavbě a pointování jednotlivých situací. Nicméně, debut jílovského souboru na půdě krajské prohlídky lze považovat za úspěšný.

S řádově problematičtějšími inscenačními výsledky jsme se setkali při představeních souborů z Libice n. C. a Dolních Kralovic. Libičtí pod vedením debutujících režisérek H. Vondruškové a Hany Svobodové svou snahou a nemalou invencí sváděli nerovný boj se špatným textem. Bojovali průkazně, neboť od uvedení hry na přehlídce her pro děti (viz AS 2/1989), doznala jejich inscenace pozitivní proměny. Tím spíše se jen potvrdilo, že potýkání se s nekvalitní a neseriózní předlohou, je marný boj.

Zatímco úsilí libického souboru nebylo plně zúročeno vinou dramaturgické volby, soubor z Dolních Kralovic mohl stavět na nesporných kvalitách Shawovy hry. Leč, tato premisa nebyla souborem využita. Pokud bychom nebyli svědky herecké kreace Věry Zelenkové v

roli Rajny (cena za nejlepší ženský herecký výkon), zdálo by se, jakoby režisér Gustav Bečvář rezignoval na autorovo ironické a sarkastické nazírání světa, na rozpory postav mezi slovy a činy, na hlubší sondu do jejich charakterů, na konverzační lehkost a humor. Žel, představitelka Rajny zůstala v představení více méně osamoceným ostrůvkem, na němž zavládla Shawova poetika, ostrůvkem, plujícím v popisu a pravděpodobnosti, v absenci nadsázky.

Přehlídka jako celek svými inscenačními výsledky nikterak nepřevýšila průměr amatérské divadelní práce venkovských souborů v kraji. Výjimečné na ní byly obě zmíněné autorské práce a nemalá řada pěkných hereckých výkonů, o čemž svědčí i počet již uvedených udělených cen za herecké výkony a k nim řadící se čestná uznání Františku Dvořákovi, Ladislavu Kamarýtovi, Pavlu Němcovi, Luboru Trčkovi, Evě Kryptové, Pavlu Žemličkovi a Zdeňku Bubníkovi, přičemž oběma posledním se dostalo Čestných uznání též za autorský přínos souboru. Naopak, jako nejproblematictější se projevila dramaturgicko-režijní příprava a vlastní režijní práce, ruku v ruce pak ve většině případů i scénografie.

Napsáno pro Přípravný výbor XX. národní přehlídky vesnických a zemědělských divadelních souborů Krakonošův divadelní podzim 1989.